

Мистецтво використання дзеркал в дизайні інтер'єру

Анотація. У статті розглядаються шляхи формування та удосконалення дизайну інтер'єрів за допомогою використання дзеркал, які крім своїх основних відображальних якостей, можуть додавати приміщенню світла, стильності і виразності, створювати різні візуальні та оптичні ілюзії.

Ключові слова: дизайн інтер'єру, дзеркало, оптика, ілюзія, стиль.

Abstract. The article considers ways to form and improve interior design through the use of mirrors, which in addition to their main reflective qualities, can add light, style and expressiveness to the room, create various visual and optical illusions.

Key words: interior design, mirror, optics, illusion, style.

Постановка наукової проблеми. Проектування сучасних інтер'єрів – один із напрямів сучасної культури. Сучасні потреби в підвищенні якості життя ставлять все більші вимоги до зовнішніх і внутрішніх характеристик житлових приміщень та офісів [1; 2]. На сьогодні відсутні фундаментальні дослідження щодо використання дзеркал і дзеркальних поверхонь в інтер'єрах будинків. Постає проблема в правильному розміщенні дзеркал як у житлових кімнатах, так і в інших приміщеннях.

Правила дизайнерського оформлення будівель полягають як у специфічних композиційних прийомах і засобах, так і в характері робіт, а також у способах застосування різних елементів. Головне завдання і складність полягає в тому, щоб створити неповторний колорит та затишні кімнати, комфортні як з практичної, так і з психологічної точки зору. Однією з основних сучасних тенденцій є використання дзеркал у оформленні інтер'єру. Дзеркало – універсальний предмет, який крім практичного значення і декоративного елемента, може стати помічником у створенні приємних відчуттів від перебування в приміщенні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні тенденції, використання та історія дзеркал відображені в працях Л. Гнатюк, М. Гуренко, Н.Єкимової, В. Карпенко, М. Орищенко [3; 4; 5; 6] та ін., які дослідили основи проектування готельних, ресторанних і туристичних комплексів. Оптичним ілюзіям присвячено досить багато публікацій, наприклад, такою є стаття І. Кузнецової та К. Арбузової [7], що присвячена стилю оп-арт у дизайн-проектуванні інтер'єрів. Більшість прийомів, запропонованих дизайнерками, можуть використовуватися для конкретизації створюваних оптичних ілюзій і для формування інтер'єру за допомогою дзеркальних поверхонь.

Важливим у сучасному дизайн-проектуванні є питання сприйняття, за цим напрямом працює багато авторів, здійснюючи аналіз чинників, що впливають на формування враження про об'єкт. За базові чинники взято колір, матеріал і геометрію в цілому. Проте в більшості статей наявна лише мінімальна інформація про геометрію та фізику відображення, а ці напрями науки могли б бути корисними у вивченні використання дзеркал.

Аналіз праць і публікацій дає змогу дослідити та вивчити особливості формування інтер'єрів, історію та використання в інтер'єрах дзеркал. Але у вищеперерахованих дослідженнях не розкривається питання щодо використання дзеркальних поверхонь в дизайні певних будівель.

Мета і завдання статті – на основі вивчення особливостей дзеркал запропонувати концепцію їх використання в сучасних інтер'єрах.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Не можна уявити собі дизайн інтер'єру будинку без гармонійного оформлення. Найчастіше дизайн будинку вирізняється тим, що в рамках єдиного стилю створюються різні декоративні рішення для кожної кімнати. Дизайн інтер'єру гостьової кімнати, наприклад, надає єдину цілісність усім приміщенням будівлі, об'єднуючи їх загальним стильовим рішенням. Від дизайну гостьової залежить перше враження гостей. Тут інтер'єр можна наповнити атмосферою розкоші та стилю.

Дзеркала потрібні скрізь: в кімнатах, коридорах, санвузлах. Пропонуємо таку класифікацію дзеркал: за місцем розташування (навісні, настільні, настінні, підлогові, стельові); за декоративними ознаками; за формою; за оформленням обрамлення.

Навісні дзеркала оздоблюються рамою і рухливими частинами. Підходять винятково для великих приміщень, оскільки видимо зменшують простір. Настільні та вмонтовані у підлогу – дзеркала з додатковими протиударними поверхнями. Часто застосовуються для виокремлення певної зони. Стельові дзеркала візуально підіймають межі стелі та посилюють освітлення за рахунок відбиття. Настінні використовуються для декорування та для просторового збільшення кімнати.

Настінні і навісні дзеркала використовуються за прямим призначенням, решта видів мають незручну площину розташування.

На основі аналізу джерел, виявлено, що окрім своїх основних відображальних якостей, дзеркала можуть додавати приміщенню світла, стильності і виразності, створювати різні візуальні та оптичні ілюзії. Дзеркала також можуть приховати деякі недоліки інтер'єру, візуально розсунути простір або, навпаки, підкреслити мінуси оформлення. Саме тому дзеркала відіграють активну роль в облаштуванні інтер'єру. Виконуючи свою функцію відобразити і за рахунок відображення «збільшувати» площу приміщення, дзеркала мають підтримувати стильовий образ середовища.

Візуальні ефекти в створенні дизайну – це оформлення інтер'єрів, на яких засновані способи розширення простору. Всі способи, що дають візуальний ефект, можна умовно розділити на дві великі групи: гра кольору і світла; декорування та використання декоративних елементів.

Здатність відобразити є основною властивістю дзеркала і потрібно використовувати цю особливість не тільки для функціональних цілей, а й для виключно декоративних. Всі поверхні, що відбивають світло, – це повноцінна частина системи освітлення в кімнаті. Навіть маленьке і темне приміщення може виглядати більшим і світлішим за наявності дзеркал (рис.1.).

Найкраще повісити дзеркало на стіну в кімнаті, перпендикулярно до вікна, попередньо вивчивши, як будуть відбиватися від нього промені сонця і чи не буде дзеркало створювати непотрібних відблисків. Таке розташування

дасть кімнаті більше освітленості і повітря. Можна використовувати гладкі дзеркальні панелі, розташовані під різним кутом по відношенню один до одного, щоб створити калейдоскопічний ефект.

Рис.1. Розміщення дзеркал біля джерел світла

Якщо дзеркала висять під кутом, може виникати неприємне відчуття спотворення простору. Якщо використовувати дзеркала на двох протилежних стінах, створиться ефект нескінченного простору, що може викликати дискомфорт. Тому перш ніж розмістити дзеркало, потрібно перевірити, що саме буде відображатися в ньому.

Дзеркала можуть бути розташовані групами або окремо, володіти абсолютно рівною поверхнею або хитромудрою інкрустацією. Вони можуть навіть стати предметом мистецтва, коли прикрашені патиною, гравіруванням, забарвленням, технікою еglomізе або іншою обробкою чи оздобленням.

При створенні інтер'єру, інколи виникає проблема, що у спальнях, або інших кімнатах, маленькі вікна, або їх недостатньо. Розв'язати проблему недостатнього освітлення можна за допомогою дзеркальної імітації вікна. Такі вікна можна прикрашати як завгодно: вішати штори, робити підвіконня, ставити на них горщики з квітами.

Використання дзеркала в якості оздоблювального матеріалу вимагає не тільки знання особливостей, адже дзеркало – дуже активний елемент в оздобленні інтер'єру, і необережне його використання може створити масу проблем. Дзеркальні стельові вставки – досить популярний варіант декору інтер'єру. Кімната з такою стелею стає візуально набагато просторішою і світлішою (рис.2).

Рис. 2. Використання дзеркальних вставок на стелі

Практика використання дзеркальних поверхонь широко застосовується в стилі оп-арт, який ще з часів появи привернув увагу дизайнерів для створення інтер'єрів громадського простору. Актуальність використання стилю оп-арт зумовлена нестандартним підходом застосування його методів. «Дзеркальна симетрія» використовується у невеликих низьких приміщеннях найчастіше на стелях, стінах.

Експерименти з дзеркалами завжди виправдані в невеликих приміщеннях. Адаже велика дзеркальна площа – це відмінний спосіб збільшити простір будь-якої кімнати. Дзеркало здатне порушити прямолінійність ліній, розширити стіни, приховати дійсні пропорції. Велика кількість дзеркальних і скляних поверхонь меблів візуально робить приміщення легшим. Дзеркальні стелі збільшують висоту практично до безкінечності.

Доповнювати інтер'єр можуть меблі з дзеркальними поверхнями. Це можуть бути будь-які меблі, наприклад, журнальний столик або комод, стійка рецепції або шафи (рис.3).

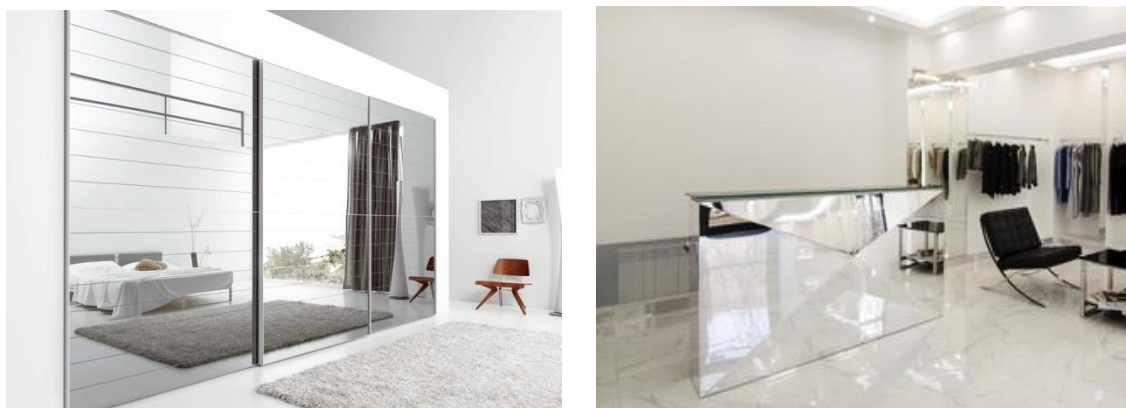

Рис.3. Скляні поверхні на шафі та стійці рецепції

Будь-який дизайн вітальні повинен враховувати конструктивні особливості будівлі та приховувати її слабкі місця. Наприклад, інтер'єр великого будинку іноді містить стовпи, різні балки, ніші і перекриття. Їх можна обіграти за допомогою дзеркал, зробивши за рахунок їх присутності в конструкції дизайн будинку виразнішим. Дзеркальні стовпи зможуть стати головною особливістю інтер'єру. Панно з дзеркальних панелей різних форм прикрасить перекриття. Дзеркальні поверхні є координаційним центром, навколо якого організовується інтер'єр публічних зон. Кожне дзеркало надає динамічний і чуттєвий аспект кожній деталі інтер'єру.

Дзеркала для будинків можуть бути різних видів: від найлаконічніших – призначених для невеликих інтер'єрів у стилі мінімалізму, до складних дизайнерських проєктів, покликаних розширити, поглибити, висвітлити або підкреслити стиль відповідного інтер'єру.

Аналіз практик використання дзеркал виявив, що більшості людей некомфортно весь час перебувати віч-на-віч з власним відображенням, оскільки дзеркало подвоює не лише площу кімнати, а й кількість речей, в художньому безладі по ній розкиданих. Рекомендовано в спальнях оздоблювати дзеркалами лише верхню частину стін. Ілюзія простору при цьому зберігається. В якості практичної реалізації розглянутої теорії автором статті запроєктовані інтер'єри

будинків (житлових і нежитлових приміщень). У наведених вище інтер'єрах використана гра дзеркал і дзеркальних поверхонь.

Висновки: Головний принцип використання дзеркал в інтер'єрі – комфортність. Щоб не створювати дискомфорт, варто враховувати такі особливості розміщення дзеркал у будинках:

– дзеркало в кімнаті повинно займати строго вертикальне положення, оскільки будь-яке відхилення від вертикалі спотворює зображення;

– дзеркало можна розташовувати перпендикулярно до вікна з попереднім вивченням того, як будуть відбиватися від нього промені сонця (щоб дзеркало не створювало непотрібних відблисків);

– дзеркало слід розміщувати так, щоб промені розсіювалися рівномірно;

– для візуального розширення простору в кімнаті або іншому приміщенні будинку потрібно створити велику дзеркальну площину;

– проблема створення додаткового освітлення вирішується за допомогою дзеркальної імітації вікна;

– для гри світла та створення калейдоскопічного ефекту можна використовувати гладкі дзеркальні панелі, розташовані під різним кутом по відношенню одна до іншої.

До перспектив подальшого дослідження відносимо вивчення практичних прийомів втілення новітніх технологій використання дзеркальних поверхонь для оздоблення інтер'єру.

Список використаних джерел:

1. Бабчук Ю. М., Коломієць Д. І., Швець О. А. STEAM-освіта в підготовці до дизайнерської діяльності. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.* 2017. №49. С. 63-66.

2. Бабчук Ю.М., Коломієць Д.І., Макар З.Ю. Навчання майбутніх учителів технологій проектуванню та виготовленню меблів. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми.* 2016. №44. С. 270-276.

3. Гнатюк Л. Р., Орищенко М. А. Особливості формування дизайну інтер'єру готелю за допомогою дзеркальних поверхонь. *Теорія та практика дизайну.* Збірник наукових праць. 2016. Вип. 10. Технічна естетика. С. 74–81.

4. Гуренко М. О. Гламурний декор як основний компонент сучасних інтер'єрів. *Актуальні проблеми сучасного дизайну.* 2018. С.144-147.

5. Екімова Н. Ю. Основные тенденции в истории зеркала и его место в художественной системе русского интерьера: XVIII - XX вв. : автореф. дис. ... канд. искуств.: 17.00.09. 2002. 183 с.

6. Карпенко В. С. Ілюзії відбитого простору в дзеркальних об'єктах як засіб тектоніки. *Теорія та практика дизайну.* Збірник наукових праць. – К.: «Дія», 2015. – Вип.7. - С. 70-76.

7. Кузнецова І. О., Арбузова К. М. Оп-арт в дизайні інтер'єру. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство. Архітектура.* 2010. № 2. С. 52-56.